

genlunde stemme for § 5, der kunde omgaaes paa mange forskjellige Maader; og saameget som jeg kunde ønske og som det ogsaa er min fulde Overbeviisning, at det er billigt, at Fæsterne faae nogen Godtgjørelse for deres Virksomhed og Flid med Hensyn til Fæstegaardenes Forbedring, saa meget maa jeg ogsaa finde, at det er rigtigt, saalænge det egentlige Fæsteforhold ikke er ordnet, ikke at gaae ind paa denne Lov; saaledes maa jeg finde, at den ikke kan være til noget sandt Gavn for Fæstebonden, og følgerlig maa jeg stemme imod Lovforslaget.

H. P. Hansen: Jeg maa derimod stemme for dette Lovforslag, som foreligger; saaledes som det nu er forandret; og det netop fordi jeg anseer det for at være i Fæsternes Interesse og har fra Begyndelsen af anseet det for at være i Fæsternes Interesse. Jeg skulde vist ingenlunde gaaet ind paa dette Lovforslag, som dog vistnok med Hensyn til Fideicommissernes Varighed gjør store og vigtige Indfrankninger, naar det ikke var i Betragtning af, at man netop ved at løse Baandet paa en stor Deel af Landets bundne Eiendomme; ene og alene handlede i Fæsternes Interesse. Derved vil der komme en Mængde Eiendomme til Salg, som ellers ikke kunde komme ind i Omsætningsforholdet, og jeg kan ikke see rettere eller bedre, end at det efter Omsætningens almindelige Regler maa være til Fordeel for den, der vil er hverve Eiendom, at et saadant Baand løses. Det forekommer mig, at den Discusston, som har fundet Sted om denne Sag, noksom har vist, at man fra Statens eller Lovgivningens Side hverken kan eller skal indblande sig i Maaden hvorpaa, eller til hvem Omsætningen skal finde Sted. Jeg mener, at ligesom man ønsker Friheden i alle andre Retninger, skal man ogsaa lade Friheden være tilstede i Omsætningsforholdene; men hvad der er af Vigtighed, er, at der ikke er noget Baand, som forhindrer den frie Omsætning. Det har fra Begyndelsen af været dette Lovforslags Blemme, isald jeg ellers ikke aldeles har misforstaaet det, og det er det endnu, efterat de Tilfætninger ere bortfaldne, som det havde faaet, og som efter min Synsmaade maatte være aldeles forkastelige, at løse Baandet, saa at

Lehnenes Fæstegaarde kunne gaae over til Selveieendom, hvad der vist baade i statsoeconomisk Henseende, og ogsaa for Besidderne selv, er et stort og uvurdeerligt Gode, og derfor troer jeg, at Enhver, der ønsker dette Formaal opnaaet, ogsaa maa søle sig opfordret til at stemme for denne Lov.

S. Pedersen: Ja, naaget jeg vel hører til dem, som meget ønske Selveieendoms Fremme, kan jeg dog ikke dele de Anskuelser, som den sidste ærede Taler har anført, naar han mener, at dette Lovforslag ene og alene sigter til Fæsternes Interesse. Dette kan jeg ikke troe. Jeg skulde meget ønske Selveieendoms Fremme ved denne Lov, naar det virkelig viste sig, at den var til Fæstebondens Gavn saavel som til Lehnsbesidderens; men jeg troer, at, naar man rigtigt vil overveie denne Sag, vil man handle klogere i at overlade det som hidtil, indtil videre, til Regeringens Naadighed ad Bevillingsveien at tillade disse Lehns- og Fideicommissbesiddere at bortselge saadanne Eiendomme, og med denne Anskuelse kan jeg derfor ikke stemme for Lovforslaget, men vil ganske og aldeles stemme imod det.

Skolforstander Sørensen: Jeg vil blot i Anledning af de Ytringer, der ere faldne fra min ærede Sidemand til Venstre (H. P. Hansen), tillade mig at tilføie, at jeg er enig med ham i, at det er til Statens Fordeel i det Hele og af statsoeconomisk Vigtighed, at Fæstebaandet hæves, og at flere Eiendomme komme til Salg og Omsætning; men, naar han har ytret iligemaade, at det skulde være i Fæsternes Interesse, saa seer jeg virkelig ikke, hvorledes det kan siges at være i Fæsternes Interesse, at de faae Udset til at gaae Glip af de Eiendomme, som i en Række af Aar have været i de samme Familiers Besiddelse. Thi det risquerer naturligtvis Fæsterne, naar de paa ingen Maade sikres ved den Lov, som løser det fideicommissariske Baand, og heller ikke tilsikres nogen Erstatning derfor, saa det forekommer mig, at det er klart, at det ikke er til Fæsternes Fordeel, men derimod sandsynligtvis vil blive til deres Skade, idet de ville gaae Glip af en stor Mængde af de Eiendomme, som de hidtil have besiddet paa det samlede Gods.